

19 tetor 2022

Interviste me Sekretarë e Përgjithshme të Këshillit të Bashkëpunimit Rajonal, Majlinda Bregu, për agjencinë Beta.

Majlinda Bregu: Duhet të krijojmë një rajon, ku të rinjtë të kenë dëshirë të rrijnë.

Sekretarja e Përgjithshme e Këshillit të Bashkëpunimit Rajonal (RCC) Majlinda Bregu u shpreh se Samiti i ardhshëm i Procesit të Berlinit, nëse politikanët bien dakord, mund të bëjë një ndryshim të madh për qytetarët mesatarë, të Ballkanit Perëndimor.

Në një intervistë për agjencinë e lajmeve Beta, Bregu tregoi se shkalla e rrezikut nga varfëria në rajon është në rritje dhe se, sipas parashikimeve të FMN-së, asnjë nga BB6 nuk do të arrijë normën e rritjes në vitin 2021 as në vitin 2027, duke theksuar se. Është në kohë krize që bashkëpunimi rajonal ndriçon në dritë. Bregu u shpreh se projeksioni i normës së inflacionit të FMN-së për rajonin tonë shkon në 27.8% me rritjen e çmimeve të konsumit deri në 12.8% në 2022. Ajo shtoi se mesatarja e ponderuar e rritjes së PBB-së së BB6 në vitin 2021 ishte 11.6% dhe se një normë kaq e lartë e rritjes së PBB-së erdhi si pasojë e tkurrjes prej 3.1% në 2020 që është viti bazë dhe se “shkalla e rritjes së PBB-së për vitin aktual është projektuar aq më i ulët sa ekonomitë e BB6 janë të lidhura fort me Eurozonën”

Duke vënë në dukje se inflacioni më i lartë prek në mënyrë disproporcionale të varfërit, Bregu shprehu shqetësimin se “duke qenë se popullsia në rajonin tonë shpenzon më shumë se 50% të buxheteve të saj për ushqime dhe pije dhe energji elektrike, gaz dhe lëndë djegëse të tjera, më shumë familje mund të shkojnë në varfëri. Duke pasur parasysh se nivelet e rrezikut nga varfëria në rajon janë tashmë të larta (dhe më të larta se mesatarja e BE-së prej 21.9% të popullsisë)”.

Bregu theksoi se kriza “kërkon një reflektim të matur edhe për sfidat, dobësitë dhe mundësitë” dhe pikërisht këtu shkëlqen në dritë bashkëpunimi rajonal, duke kujtuar bashkëpunimin në kohët e pandemisë dhe rajonin e lirë roaming, si shembuj të mirë.

Bregu tha se beson se “integrimi ekonomik rajonal në Ballkanin Perëndimor nuk është një proces i pavarur. Duhet të shoqërohet me plane konkrete dhe me një udhërrëfyes të qartë se si dhe kur Ballkani Perëndimor mund të fillojë fazën konkrete të procesit me BE-në”.

“Thënë ndryshe, harmonizoni politikat dhe aksesin në Tregun Unik, që me të drejtë u propozua për Ukrainën nga presidenti Von der Leyen”, shtoi Bregu.

Në këtë kontekst, Bregu shtoi se , “nisja e negociatave të pranimit të Shqipërisë dhe Maqedonisë së Veriut ishte një moment i mirëpritur i pjekurisë gjeopolitike të Evropës, që e gjendur në situatë lufte, nuk ka dot luksin të përballet edhe me një të re: krizën e sigurisë në Ballkan. Shpresoj që Bosnje-Hercegovinës t'i jepet statusi i kandidatit dhe kosovarëve një regjim pa viza. Ky do të ishte një mesazh pozitiv për qytetarët”, shtoi ajo.

Bregu kujtoi se për herë të parë pas 8 vitesh Balkan Barometri regjistroi një trend negativ dhe rënie të mbështetjes për integrimin në BE, ku 60% e qytetarëve të BP e konsiderojnë anëtarësimin në BE si një gjë të mirë.

“Na rëndon shumë edhe rritja e pesimizmit tek qytetarët se ekonomia e tyre nuk do të anëtarësohet kurrë në BE. Vitin e kaluar ishte 22% dhe tani është 28%”, tha ajo.

Shtoi më pas se “Në vitin 2018, në një vit të vetëm rajoni i Ballkanit Perëndimor humbi 1.3% të popullsisë së tij dhe kjo duke llogaritur vetëm ata që emigruan legalisht në BE. Në përgjithësi,

kërcënimi i shpopullimit po shfaqet në të gjithë Evropën Juglindore, e cila mund të humbasë afro 30 milionë njerëz në këtë shekull. Dhe këto nuk janë parashikime pesimiste”.

Në lidhje me situatën e vështirë energjetike dhe dimrin e egër që po vjen Bregu tha se "Rritja e çmimit të energjisë dhe naftës çon në kosto më të larta transporti", të cilat, sipas parashikimeve të Bankës Botërore, mund të "ndikojnë në mundësinë e diasporës për të udhëtuar në Ballkanin Perëndimor dhe për të ruajtur flukset e remitançave".

“Në të vërtetë, rajoni shënon një rënie të lehtë në flukset hyrëse të remitançave, me flukset mesatare neto të remitançave të BP-së (si % e GDP-së) duke rënë nga 7,1% në 2021 në 6,6% në 2022”, tha ajo.

Bregu tha gjithashtu se, sipas parashikimeve të Bankës Botërore, borxhi mesatar i qeverisë pritej të rritet nga 39.6% në 46.4% të GDP-së në vitin 2022.

“Furnizimi me energji mund të hajë GDP-në në rajonin tonë, duke ndikuar në gatishmërinë dhe aftësinë e qeverive të rajonit për të zbatuar Axhendën e Gjellbër për Ballkanin Perëndimor. Prandaj, do të kemi nevojë për më shumë financime, plane dekarbonizimi, sinergji me instrumentet e BE-së, fushata të përshtatshme informuese etj. për ta realizuar këtë”, shtoi ajo.

Bregu beson se Ballkani Perëndimor duhet të ketë një sistem të qëndrueshëm për të siguruar mbrojtjen energjetike dhe se “e cila është mënyra e duhur për të kaluar në një perspektivë të shëndoshë të rritjes së gjellbër dhe tranzicionit të përshtetshëm të shëndetit të pastër, që do t’i bëjë sistemet energjetike më të gjellbërta dhe më autonome”.

“Pavarësisht situatës së vështirë në tregjet e energjisë aktualisht, me rritjes rrëqethëse të çmimeve të energjisë, rajoni ynë duhet të qëndrojë në kursin e reformave të përqendruara te dekarbonizimi,” tha ajo. Sipas saj, arsyeja është se “sistemet energjetike të dekarbonizuara mund të ofrojnë siguri dhe përballueshmëri” duke shtuar “elemente sociale këtu si shëndeti apo mirëqenia e qytetarëve, të cilat duhet të jenë një pikënisje për çdo politikëbërës të lartë”.

Bregu theksoi se një vizion i qëndrueshëm qëndron në thelb të Axhendës së Gjellbër për Ballkanin Perëndimor që koordinon RCC, duke shtuar se është koha e fundit që rajoni të zotërojë zbatimin e kuadrit strategjik rajonal neto zero.

“Kjo kërkon një konsensus të gjerë mbi vizionin dhe dinamikën e kufizuar në kohë për dekarbonizimin, dhe lidhjen e tregut si brenda rajonit ashtu edhe me BE-në. Lidhja e BE-së dhe tregjeve të energjisë së BP mes vetes, është e vetmja rrugëdalje”, tha Bregu në intervistën e saj me shkrim për Beta-n.

Së dyti, siguria energjetike në kontekstin e ri gjeopolitik vë në qendër të vëmendjes përgjigjet e politikave për të siguruar diversifikimin e energjisë dhe për të reduktuar dobësitë dhe varësinë nga një burim i vetëm furnizimi me gaz. Ky nuk është rasti i Shqipërisë, por i vendeve të tjera në rajon. Siç thotë Robert Frost: “E vetmja rrugëdalje është t’i biesh rrugës përmes”, dhe e vetmja rrugë e mirë është bashkë. Qasja rajonale është pjesë e zgjidhjes së sfidave aktuale të sigurisë energjetike! Sidomos kur rrethanat na ndajnë, rrugëdalja është së bashku!

Megjithatë, Bregu theksoi se Ballkani Perëndimor “nuk mund të ecë i vetëm në këtë proces” dhe se “BE duhet të integrojë rajonin në masat, zgjidhjet dhe iniciativat e saj për këtë çështje në masën maksimale të mundshme.

“Të vepros në mënyrë të koordinuar dhe të demonstrosh solidaritet mes rajonit është e rëndësishme – por po aq është edhe koordinimi dhe solidariteti me shtetet anëtare të BE-së”, shtoi ajo.

Bregu tha se në dy javët e ardhshme do të marrë pjesë në takimet e Procesit të Berlinit të ministrave të Jashtëm, të Brendshëm, Ekonomisë dhe Energjetikës nga Ballkani Perëndimor dhe më pas të kërrebeve të shteteve dhe qeverive të Ballkanit Perëndimor (BP) dhe BE-së. në Samitin, në Berlin më 3 nëntor.

Ajo shprehu besimin se Procesi i dytë i Berlinit do të kishte një fillim të mirë dhe se dy javët e ardhshme, nëse politikanët bien dakord, mund të bëjnë një ndryshim të madh për një qytetar mesatar të Ballkanit Perëndimor.

Takimet ministrore dhe Samiti, i shoqëruar nga Forumet Rinore, Shoqëria Civile dhe Biznesi, sipas saj, organizohen nga qeveria gjermane, si pjesë e takimit vjetor të Procesit të Berlinit BB-BE dhe këtë vit, siguria energjetike, agjenda e gjelbër dhe Tregu i Përbashkët Rajonal janë fokusi kryesor i Samitit.

Bregu kujtoi se kanë kaluar gati dy vjet që nga miratimi i CRM në Sofje dhe se shtytja për Axhendat Rajonale nuk ka qenë e lehtë deri më tani, por se “hapja e Korsive të Gjelbërta gjatë pandemisë dhe Marrëveshja Rajonale Roaming që mundëson roaming pa pagesë perëndimore. Ballkani që hyri në fuqi në korrik 2021, na ka dhënë një rreze drite në kohët e pasigurisë”.

Ajo theksoi se “ka ardhur koha për të ecur përpara, dhe për të vazhduar me dhënien e rezultateve – përfitime reale, të prekshme për qytetarët e këtij rajoni”.

Qytetarët, sipas Bregut, duhet të jenë në gjendje të studiojnë, të bëjnë kërkime apo punë kudo që dëshirojnë në rajon; të udhëtojnë vetëm me kartat e tyre të identitetit; të kemi ajër më të pastër dhe burime energjie të sigurta, të pastra dhe të përballueshme.

“Ne duhet ecim përpara në krijimin e një rajoni në të cilin të rinjtë tanë, fëmijët tanë duan të qëndrojnë. Prandaj, megjithëse jam optimiste, po pres me padurim dy javët e ardhshme, duke shpresuar se më 3 nëntor angazhimi për përparim dhe bashkëpunim në rajon do të jetë gjithnjë e më i thellë... Mezi pres t'i jap fund këtij viti vërtet të ashpër.” shtoi Sekretarja e Përgjithshme e RCC, Majlinda Bregu në intervistën e saj për Beta.